

Лав Криштапович

доктор филозофских наука, професор
Белоруског државног универзитета
за културу и уметност
levkrishtapovich@gmail.com

КИНА КАО ЛИДЕР МЕЃУНАРОДНИХ ИНТЕГРАЦИЈА У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ

У сусрет 75. годишњици оснивања Кинеске Народне Републике

Сажетак

Да би се очувала неправда у међународним односима, која се заснива на неоколонијалистичкој политици слободног присвајања природних и радних ресурса незападног света од стране западних корпорација, САД и Европска унија настоје да се супротставе изградњи Заједнице судбине човечанства неговањем свих врста неповерења у политику Кине и Русије. Својевремено су Енглеска и Француска покренуле опијумске ратове против Кине, тровале Кинезе дрогом, пљачкале кинеске драгоцености, а то се звало европска цивилизација, слободна трговина и европска демократија. Кинези у западним земљама, за разлику од Европљана у Кини, никога не пљачкају, никоме не намећу своје вредности, већ оснивају производњу, организују трговинска предузећа, учествују у инвестиционој сарадњи, решавајући тако проблем задовољења потреба западних грађана. Ако Запад посматра развој света кроз призму блоковског мишљења, кроз рат, онда Кина полази од чињенице да се стварање срећног људског света може постићи само заједничким интересом читавог човечанства, кроз изградњу Заједнице судбине човечанства. Овај рад се труди да сагледа савремену блоковску поделу света и могућност њеног решења у будућности, кроз кинески модел деловања.

Кључне речи: Кина, Русија, САД, међународне интеграције, блоковска подела света, Заједница судбине народа.

„Кинески шок”

Крајем 1990-их и почетком 2000-их, светска економија је доживела „кинески шок” – оштар прилив јефтиних производа из Кине. Све је то довело до банкрота низа индустрија на Западу, посебно у Сједињеним Државама, које нису могле да издрже конкуренцију са кинеском робом. Треба напоменути да су САД дуго подржавали животни стандард у земљи захваљујући ниским ценама

производа из кинеског увоза. Процените сами: 1991. године удео Кине у индустријском увозу САД био је 4,5%, а 2011. већ 23,1%.⁷⁵

Американци нису рачунали на тако страшне последице „кинеског шока” по њихову економију, надајући се да ће успети да пређу на терцијарни и квартарни сектор: услужни сектор и економију знања. Водећи принцип је био: „Ми (Американци) измишљамо, они (Кинези) се зноје.”⁷⁶ Али од тога ништа није било, пошто је Кина претекла САД не само у индустријској производњи, већ и у области високотехнолошке производње, управо засноване на економији знања и вештачкој интелигенцији. „Ако не говоримо о економији у целини, већ о производњи, онда је Кина постала једина светска суперсила (ако не и хиперсила). Чињеница је да производи више специфичних и материјалних добара од девет земаља које је следе наниже на ранг листи заједно. А посебно, производи три пута више од Сједињених Држава и шест пута више од Јапана.”⁷⁷ Према мишљењу економиста, ускоро треба очекивати понављање ситуације, јер Пекинг повећава извоз како би ојачао своју економију. Како наглашавају стручњаци, други талас „кинеског шока” ће „деструктивније утицати на америчку економију, јер се Кина сада такмичи у производњи високотехнолошких производа”.⁷⁸ „Глобално схватање да су се светски центри иновација и науке померили из Сједињених Држава у Кину је чињеница.”⁷⁹

Страхови западних економиста од катастрофалних последица другог таласа „кинеског шока” по западну економију јасно наглашавају фарисејску суштину западне политике са њеним претензијама на универзалност западне цивилизације за савремени свет. Испада да када је западна роба, због својих ниских цена, уништила привреду незападних народа, онда је све било у реду. То је, како су рекли свештеници западног бизниса, била воља „невидљиве руке тржишта”. Али када кинеска роба претвори западну економију у рђу, онда не ваља. Али шта је са „невидљивом руком тржишта” и „слободом конкуренције” у овом случају? Испада да Запад може да се такмичи, али Кина не може. „Данас у свету поново постоје снаге које покушавају да „довеу Кину у ред”. Запад се плаши трансформације Кине у глобалну суперсилу и покушава да обузда њену сталну модернизацију и сталан развој. Његову мржњу посебно појачава чињеница да Пекинг делује као портпарол антиколонијалних интереса

⁷⁵ Ржавый пояс забвения: как в США погибла тяжелая промышленность, а вместе с ней – десятки городов // m.fishki.net (дата досупа: 15.03.2024).

⁷⁶ Исто.

⁷⁷ Дмитрий Косырев. Американские финансисты напали на Китай и отступили // ria.ru/20240302/ (дата досупа: 9.04.2024).

⁷⁸ WSJ: мир испытает второй «китайский шок» с обилием дешевых товаров // kommersant.ru/doc/6551613 (дата досупа: 5.03.2024).

⁷⁹ Дмитрий Косырев. Китай нашел ахиллесову США // ria.ru (дата досупа: 9.04.2024).

савременог света. Сам овај свет се зове Глобални Југ. У ствари, говоримо о глобалној већини, а самим тим и о целом човечанству”.⁸⁰

Напомена: с тим у вези, Запад негира све „свете принципе” буржоаског права и тржишне економије. Ово је најчистије фарисејство западних политичара и економиста, који на речима личе на праведнике, а у стварном животу су лицемери. Јеванђелску параболу о фарисеју и царинику Христос је, такорећи, посебно упутио западним буржоаским фарисејима. Ова параболa кодира читаву историју западне цивилизације. „Цела европско-америчка историја, упркос христјанизацији, је историја освајања и стицања. Највише вредности нашег живота су да будемо јачи од других, да побеђујемо, да освајамо друге и да их искористићамо.”⁸¹

Феномен кинеске цивилизације

Погледајмо сада феномен кинеске цивилизације.

Прво, кинеска цивилизација је једина цивилизација у савременом свету која је преживела од давнина.

Друго, кинеска цивилизација је једина секуларна цивилизација у људској историји. Кина, како примећује професор Ванг Ливеј, „представља поновно рођење источне цивилизације, као и једину секуларну цивилизацију у људској историји.”¹

Као једина цивилизација која је опстала од античких времена, кинеску цивилизацију карактерише историјска повезаност времена, хармонија традиција и иновација. Односно, само кинеска цивилизација је права историјска цивилизација.

Као једина секуларна цивилизација у људској историји, кинеска цивилизација је лишена фарисејства и заиста је хумана цивилизација у складу са природом човека као хуманог бића.

Све фарисејске цивилизације су самим тим и нехумане цивилизације, јер се не клањају Богу, већ мамону, и противрече људској природи којој нису својствени неправда, зло и лицемерје. Чак и ако су религиозне цивилизације прогласиле секуларну природу своје државне структуре, оне ипак остају фарисејске, пошто је недокучивост Божјих путева једноставно замењена неодољивом снагом „невидљиве руке тржишта”.

Феномен кинеске цивилизације заснован је управо на људској природи. У том погледу, кинеска цивилизација није само јединствена, већ и универзална. Дефект или ограниченост свих фарисејских цивилизација, укључујући и западну, лежи у томе што оне искривљују људску природу и прекидају везу са људским постојањем.

⁸⁰ Дмитрий Новиков: Мировое значение китайской модернизации будет неуклонно расти // kprf.ru (дата доступа: 22.03.2024).

⁸¹ Фромм, Эрих. Иметь или быть? М., 1990. Стр. 142.

Шта је људска природа? Људска природа произилази из човековог осећаја сврхе у животу. Човек жели да буде срећан – то је његов животни мото. Сви људи желе да буду срећни. Нема људи који би желели да буду несрећни. Из овог животног аксиома следи следећи став: човек је по природи добро, хумано биће. Ако би човек по природи био нељубазно створење, онда би у почетку био несрећно створење, што би противречило његовом животном аксиому – бити срећан. На крају крајева, нико се неће сложити са изјавом да зла, нељубазна особа може бити срећна особа. Сходно томе, имамо право да тврдимо да су сви људи, сви народи исти по природи, сви желе да буду срећни, што значи да сви имају исту заједничку судбину. А у односима међу њима нема места неправди, насиљу, злу, лицемерију.

Све религиозне цивилизације, напротив, искривљују и изопачују људску природу, будући да проистичу из препознавања човека као грешног бића, носиоца првобитног зла. А пошто је човек грешник, то значи да је несрећан. Грешницима је предодређен пакао, а не рај, односно несрећа, а не срећа.

Важно је схватити да је људска свест одређена природом човека као љубазног, поштеног бића. Свака особа жели да се према њој поступа поштено. Не постоји ниједна особа која би добровољно пристала на неправедан третман према њему. То је људска природа. То је суштина људске свести. Кинеска цивилизација садржи управо знање о томе како функционише људска свест. Како је приметио синолог Бранислав Виноградски, „ово знање је на веома високом нивоу, који савремена наука, психологија и филозофија још увек не могу да достигну. У Кини је било уобичајено да се човека поима у интегритету његових стереотипа понашања.”⁸²

Кинеско знање о људској свести заснива се управо на познавању природе човека као љубазног, хуманог бића. У том смислу, индикативан је конфучијански опис људских квалитета: „поштовање, великодушност, поштење, интелигенција”, чија је хијерархија крунисана љубазношћу. Као што каже Конфучије, само добар човек „може командовати, односно контролисати људе”.⁸³ То је суштинска разлика између кинеског и западног буржоаског менталитета. Амерички психолог Еверет Шостром написао је да се западни стил живота заснива на четири стуба: „лажи, несвесности, контроли и цинизму”.⁸⁴ Стога су покушаји западних идеолога да објасне феномен Кине у савременом свету екстраполацијом западног буржоаског погледа на свет на савремену кинеску стварност и политику потпуно неодрживи.

Кинески филозоф Џао Тингјанг је у својој књизи Небески систем: Увод у филозофију светског система (2013) описао кинески модел светског поретка, који се суштински разликује од западног модела заснованог на „идеологији

⁸² О чем на самом деле «Искусство войны» // eksmo.ru (дата доступа: 20.03.2024).

⁸³ Беседы и суждения Конфуция. – СПб., 1999. Стр. 634.

⁸⁴ Шостром, Эверетт. Анти-Карнеги, или Человек-манипулятор. – Минск, 1992. Стр. 34.

империје”.⁸⁵ На основу анализе дела мислилаца Древне Кине, Џао Тингјанг је показао да је концепт „небеског” подразумевао универзум који је неограничен, односно бесконачан. А овај поглед на свет се радикално разликује од западног модела борбе интереса, чији су субјекти националне државе. Држећи се хијерархије од великог до малог: „небеско царство – држава – породица”, кинески мудраци су се увек трудили да постигну хармонију између свих нивоа.

„Систем Небеског царства”, за разлику од „идеологије империје”, не признаје да постоје непријатељски или конкурентни „други”, што произилази из чињенице да су неки „други” саставни део овога бесконачно огромног „Небеског царства”. Дакле у овом систему свака „битка цивилизација” „Систем под небом”, за разлику од „идеологије империје”, која остаје филозофска и културна матрица западне цивилизације, представља универзални концепт и нов начин размишљања који је изузетно неопходан савременом свету.

Овде је потребно разумети да се национални интерес (општи интерес) не може формирати на основу филозофске и културне матрице (приватни интерес, приватна својина) западне буржоаске цивилизације. Национални интерес као општи интерес не може бити заснован на приватном интересу. Чињеница је да приватни интерес тежи привилегијама, а општи интерес једнакости. Суштина националног интереса има као предуслов заједнички интерес. У том смислу, они политички системи који се заснивају на приватном интересу, односно на филозофској и културној матрици западне цивилизације, замењују општи интерес интересом мањине и, у суштини, немају истински национални интерес. У томе лежи недоследност западног система, када владајућа класа, под плаштом националног интереса, својим грађанима подмеће интересе олигархијских група. На међународном плану, таква политика се коси не само са интересима незападних држава, већ и са интересима већине самих грађана западних земаља. Зато истински национални интереси неких држава нису у супротности са националним интересима других земаља, јер су као заједнички интереси засновани на принципу једнакости. Одавде би требало да буде јасно да западни модел објективно противречи како интересима светске заједнице у целини, тако и интересима оних држава чије власти стратегију развоја својих држава заснивају на приватним интересима.

Управо то је важан смисао тумачења дијалектике правде и користи у међународним односима председавајућег НР Кине, генералног секретара КПК Си Ђинпинга. Исправан поглед на ово питање значи да се мора придржавати морала и правде, водити рачуна о интересима других држава у остваривању сопствених интереса, у неким случајевима чак и давати користи другим државама, и правити избор за правду.⁸⁶ Оваквим приступом изградњи нових међународних односа, Кина се суштински разликује од западних држава које

⁸⁵ Юэ Дайюнь Мир нуждается в «новой идее» Китая / Юэ Дайюнь // Китай. – 2013. – № 1. Стр. 4.

⁸⁶ Фу Ин. «Как Китай повлияет на мир?» / Фу Ин // Китай. – 2014. – № 2. Стр. 4.

своје интересе стављају изнад интереса других земаља, а у многим случајевима чак ни не оклевају да користе оружану силу за унапређење својих интереса на међународној арени. Кина је успела да постигне своја велика достигнућа држећи се мирног пута развоја заснованог на принципу правичности у међународним односима. Отуда кинески хуманистички пројекат изградње Заједнице судбине човечанства, која се управо заснива на заједничкој природи свих људи и свих народа који исповедају принцип правде.

Принципи правде и доброте који су у основи кинеског менталитета тумаче природу пословања на потпуно другачији начин од западне буржоаске свести.

Западна свест послу приступа кроз призму сукоба и сталног рата конкурената, чија сврха, како је рекао Сорош, није да промовише развој конкурентског окружења, већ да потисне конкуренте. „Амерички начин живота и тренутни морал је бити упоран и агресиван и склањати конкуренте с пута.”⁸⁷ Сви злочини против човечности који су почињени у прошлости и који се чине данас су последица западне пословне праксе.

Кинеска пословна пракса је потпуно супротна западној. У кинеском уму, пословање се не посматра кроз призму сукоба и ратова између конкурената који желе искључиво своју корист, већ као начин да се конфликти решавају на основу хармоније користи и правде, који води ка задовољењу интереса свих учесника у датој пословној заједници. Важно је напоменути да је ова идеја о пословању као начину решавања сукоба формулисана и у древној кинеској расправи изузетног мислиоца Сун Цуа „Уметност ратовања”. Најпарадоксније је то што би било боље да се ова расправа назове уметношћу мира, а не рата. Слушајте афоризме Сун Цуа: „Најбољи рат је поразили непријатељске планове;

Свако ко не разуме у потпуности сву штету од рата, не може у потпуности разумети све користи од рата; Најбоља ствар је освојити туђу војску без борбе;

Освојити сто победа у сто битака није врхунац војне уметности. Победити непријатеља без борбе је врхунац.” Бранислав Виноградски је у праву да „овај трактат не само да не губи своју јединственост, већ, напротив, у великој мери помаже да се разуме” улога Кине у савременом свету.⁸⁸

Заједница судбине човечанства

Која је суштинска разлика између кинеског приступа модерном развоју и западне геополитике? Чињеница је да Кина види напредак као заједнички циљ свих држава светске заједнице. Овде је логика следећа: постоји Кина и друге сличне земље које подједнако теже правди и срећи – то је једини људски израз принципа опште ствари, а самим тим и принципа напретка. Кина и друге државе исте природе гаје осећај симпатије који води уједињењу држава исте људске заједнице. Као што су сви људи по природи исти (сви људи на исти начин

⁸⁷ Шостром, Эверетт. Анти-Карнеги, или Человек-манипулятор. – Минск, 1992. Стр. 128.

⁸⁸ О чем на самом деле «Искусство войны» // eksmo.ru (дата доступа: 20.03.2024).

изражавају радост и тугу, сви људи подједнако желе да буду срећни, а нико не жели да буде несрећан), тако су и сви народи по природи исти. Шта је то ако не разуман, добро схваћен заједнички интерес, који нас учи да истински интереси неких народа нису у супротности са интересима других народа? Из тога произилази да када држава не супротстави своје интересе интересима друге државе, онда свака од њих као да заборавља на своје користи, престаје да размишља у логици игре са нултом сумом како би се развила свест о заједничком деловању, заједничком интересу за све државе, што је услов за постизање стварне користи и стварне среће. Кинески лидер Си Ђинпинг је у свом говору на Форуму за међународну сарадњу „Појас и пут” на највишем нивоу од 14. до 15. маја 2017. године истакао: „Морамо формирати нови тип међународних односа у чијем центру ће бити сарадња и обострана корист. Морамо створити партнерство засновано на дијалогу, а не на конфронтацији, створити савез истомишљеника, а не алијансу.”⁸⁹ Историјско проклетство западних држава, укључујући и Сједињене Државе, састоји се у томе што, намећући своје грешне интересе другим државама као њихове интересе, они на тај начин негују осећај непријатељства који води ка раздвајању земаља и сталном рату унутар једне те исте природе људске заједнице.

Кина покреће нову парадигму за људски напредак – развој света кроз међународну интеграцију. Кинески председник Си Ђинпинг, говорећи на форуму за дијалог 30. новембра 2017. године у Пекингу између Комунистичке партије Кине и различитих политичких партија света, нагласио је „да се безбедност једне земље не може осигурати на рачун других. Неопходно је створити безбедносну архитектуру коју ће карактерисати једнакост, правда и заједничка конструкција. Мора се створити свет без сиромаштва, свет просперитета.”⁹⁰ Подразумева се да се само на основу мира као интеграционог процеса целокупне светске заједнице могу ујединити све земље и народи. И јасно је да је само на основу таквог концепта људског развоја могуће остварити сам светски напредак, а самим тим и изградњу Заједнице судбине човечанства. Заједница судбине човечанства мора објективно полазити од основног принципа да су и појединачна личност и људска заједница у целини по природи праведни, добри, а не грешни или зли, да сви људи, а самим тим и сви народи, подједнако теже правди, једнакости и срећи. Дакле, сви имамо исту судбину, што значи да светска цивилизација улази у период свог сигурног, мирног и срећног развоја. Тиме се скида историјско проклетство Запада, када се срећа малог дела човечанства заснивала на несрећи већине људске заједнице. На овај начин

⁸⁹ Си Џиньпин. Совместно продвигать строительство «одного пояса и одного пути / Си Џиньпин // Китай. – 2017. – № 6. Стр. 20.

⁹⁰ Делегација КПБ приняла участие в международном форуме партий в Пекине // Коммунист Беларуси. 15.12.2017. стр. 2.

државе избегавају Тукидидову замку и постижу заједничку добит.⁹¹ Као што је истакнути кинески политичар Ванг Ји приметио, Си Ђинпинг је „целом свету понудио кинески пројекат за супротстављање глобалним изазовима са којима се суочава људско друштво, док је концепте које је кинеска страна створила претворило у међународни консензус.“⁹²

Да би се очувала неправда међународних односа, која се заснива на неоколонијалистичкој политици слободног присвајања природних и радних ресурса незападног света од стране западних корпорација, САД и Европска унија настоје да се супротставе изградњи Заједнице судбине човечанства неговањем свих врста неповерења у политику Кине и Русије. На крају крајева, и руски и кинески стручњаци добро знају да је савез између Кине и Русије способан не само да паралише све непријатељске акције против њихових земаља, већ је и главни услов за реализацију величанственог пројекта нашег времена – изградње Заједнице судбине човечанства. „Потребно је да се одговори на све спољне изазове и иде руку под руку у развијању сарадње“ између Кине и Русије. „Дакле, можемо са сигурношћу рећи да је тренд сарадње и обостране користи између Русије и Кине и даље исти.“⁹³

Следећи аргументи се користе као део овог егзистенцијалног рата који Запад води против Кине и Русије.

Кина је тајна, кажу западни идеолози, и стога јој се не може веровати. На чему се заснива овај аргумент? Чињеница да је цео западни систем изграђен на комерцијалним и банкарским тајнама. Стога западни критичари Кине, не схватајући, преносе своје идеје са западног на кинеско друштво.

Кина је, настављају западни политиколози, демографски огромна, стога ће Кинези преплавити западне земље и доћи ће крај западног начина живота и западног просперитета. Шта се може рећи на ово?

Својевремено су Енглеска и Француска покренуле опијумске ратове против Кине, тровале Кинезе дрогом, плљачкале кинеске драгоцености, а то се звало европска цивилизација, слободна трговина и европска демократија. Кинези у западним земљама, за разлику од Европљана у Кини, никога не плљачкају, никоме не намећу своје вредности, већ оснивају производњу, организују трговинска предузећа, учествују у инвестиционој сарадњи, решавајући тако проблем задовољења потреба западних грађана. Није ли очигледно да то није претња, већ корист и за Кинезе и за Европљане? Као што је кинески истраживач трговине Меј Сињу исправно приметио, „не постоји ништа што јасније показује разлику у духу између модерне Кине и западних

⁹¹ Хань Цинсян. Формирование сообщества единой судьбы человечества / Хань Цинсян // Китай. – 2017. – № 11. Стр. 34.

⁹² Ван И. Внешняя политика Китая вступает в новую эпоху / Ван И // Китай. – 2018. – № 1. Стр. 21.

⁹³ Станченко, Лидия. Глобализация, но не та... / Лидия Станченко // Китай. – 2017. – № 5. Стр. 21.

земаља. Кина је сигурна у себе, земља све више отвара своја врата страним привредницима и инвестицијама. Док западне земље, напротив, пооштравају политику према страним бизнисменима и инвестицијама које су тако неопходне за њихов друштвено-економски развој.⁹⁴

Овај љубоморни однос према грандиозним достигнућима Кине у савременом свету посебно се односи на политику САД. Овде морамо имати на уму да су САД дуго одржавале животни стандард у својој земљи због ниских цена кинеског увоза. Међутим, након повлачења производње у Кину, изгубили су милионе радних места. Тако је настао Руст Белт са својим опустошеним и дивљим градовима (Чикаго, Детроит, Акрон, Питсбург, Кливленд, Синсинати, Колумбус, Индијанаполис, Милвоки, Сан Франциско – некадашњи центри светске аутомобилске, гумене и челичне империје). Напуштени су тржни центри, супермаркети, ресторани, хотели, биоскопи, па чак и цркве – као објекти историјског и културног наслеђа са готичком архитектуром, данас претворене у необновљиве рушевине. Деценијама су Сједињене Државе успевале да задрже ниске каматне стопе због чињенице да је Кина куповала државне обвезнице САД. Међутим, Пекинг је последњих пет година распродавао америчке хартије од вредности, смањивши своје резерве за скоро четвртину максимума. А сада каматна стопа на кредите у САД поставља нове рекорде, а стопе на хипотеке следе њихов пример. За позајмицу у САД данас се наплаћује од 8,5 до 20,5 одсто – тако нешто је незапамћено. Истовремено, Кина смањује трговински промет са САД и повећава га са другим земљама, укључујући Русију. САД такође покушавају да се отарасе Кине, повећавајући снабдевање из Мексика и Вијетнама и пребацујући производњу у Латинску Америку. Међутим, зависност САД од многих кинеских увоза и даље је критична. Ако су пре четрдесет година Јенкији намамили Кину необично великодушним поклоном – приступом свом најбогатијем потрошачком тржишту на свету, данас је у НР Кини порасла гигантска средња класа – а сада се Американци плаше да ће изгубити кинеско тржиште. Где ће још холивудске филмске компаније сакупити толики новац, ко ће још куповати нове серије ајфона и фармерки Levi's?

Тим бојама обојен, протекао је самит Азијско-пацифичке економске сарадње (АПЕС, енгл. АРЕС) 15-16. новембра 2023. године у Сан Франциску. Сан Франциско, некада најлепши град у Сједињеним Државама, последњих година се претворио у право подручје за бескућнике. „Десетине хиљада сиромашних бескућника спавају на улицама у центру града. Да би се некако поправила слика са самита, сви прилази местима за састанке АПЕС-а ограђени су оградом од три метра, али испод сваке ограде лежи још један несрећник – или у коми изазваној дрогом, или у алкохолној коми”.⁹⁵ Фотографије из Сан

⁹⁴ Мэй Синьюй. Двери Китая будут распахиваться все шире / Мэй Синьюй // Китай. – 2017. – № 11. Стр. 4.

⁹⁵ Виктория Никифорова. Появился инсайд о «

Франциска биле су виралне на кинеским друштвеним мрежама и постале су чак и предмет шале. „Ово је једноставно немогуће замислити у било ком (чак и најсиромашнијем) граду у Кини. И то не зато што полиција хвата бескућнике, већ зато што је Кина светски рекордер у обезбеђивању сопственог стамбеног простора грађанима.”⁹⁶

Кина је „недемократска” и стога је, кажу западни стручњаци, европска демократија угрожена. Читав проблем је разумети шта се подразумева под демократијом. Западни идеолози демократију схватају као моћ новца. Ко има пара је демократа. Ко има више акција је још већи демократа. Зашто су Сједињене Државе у западним расправама приказане као излог демократије? Пошто је амерички долар светска валута, према томе, закључују западни политиколози, САД су светска демократија. Наравно, то није демократија, већ олигархија. У Кини се демократија схвата као интерес народа. И ово је апсолутно исправно тумачење праве демократије. У том погледу, Кина је данас најдемократскија земља у савременом свету.

Како примећују кинески политиколози, њихова идеолошка доктрина је „социјализам са кинеским карактеристикама”, Кинези не намећу своју идеологију у светским размерама „мачем и крстом”, као што је то чинио и као што чини Запад, а посебно САД, радећи са својим такозваним „толеранцијом”, „плурализмом” и „универзалним људским вредностима”. Кинези неће копирати америчку хегемонију. Они желе „нову улогу за себе у свету са кинеским карактеристикама”.¹ Западни идеолози изнели су следећи аргумент против Русије. Кажу да Русија не поштује међународно право, крши међународни поредак, не признаје територијални интегритет других држава, наговештавајући поновно уједињење Крима са његовом историјском домовином и извођење Специјалне војне операције у Украјини. Огорчење Запада због референдума на Криму је разумљиво, али све то нема везе са кршењем међународног права и принципа територијалног интегритета држава. Напротив, Кримљани су остваривањем свог демократског права на поновно уједињење Крима са Русијом вратили принцип територијалног интегритета своје земље, јер је Крим историјски, цивилизацијски, културно и ментално одувек сматран саставним делом руске територије. Неопходно је разумети да је током совјетске ере Крим био само у поседу Украјине, али не и у њеном власништву, пошто, са тачке гледишта међународног права, није припадао Украјини, већ СССР-у. Учествујући у разарању СССР-а, украјинска елита је и сама напустила принцип територијалног интегритета и тиме изгубила право на поседовање Крима, које је правно фиксирано на кримском референдуму о поновном уједињењу Крима са Русијом. Иначе, кијевски националистички режим је такође напустио тако важан принцип Повеље УН као што је признавање националне равноправности

договорњаке» Китая и США // ria.ru/20231115-1909566142.html (дата доступа: 15.11.2023).

⁹⁶ Исто.

(посебно језичке равноправности), што је довело до референдума у Донбасу и југоисточној Украјини и поновног уједињења ових територија са Русијом.

Руски председник Владимир Путин је на конференцији за новинаре „Резултати године” 14. децембра 2023. рекао: „Видимо шта се дешава и око Русије и око Кине. Видимо покушаје Запада да пребаци активности НАТО-а на Азију и ка Азији, који јасно излазе из оквира статутарних циљева ове организације – Северноатлантског блока. Зове се северноатлантски блок – шта би требало да ради у Азији? Не, они се увлаче у Азију, тамо провоцирају, ескалирају ситуацију, стварају нове војно-политичке блокове различитих састава.

Кина и ми не радимо ништа слично. Да, сарађујемо у војној, економској и хуманитарној области, али не правимо никакве блокове. А наше пријатељство није уперено против трећих земаља, оно има за циљ да користимо себи, али не против било кога.”⁹⁷

Зато су сви аргументи западне дипломатије усмерени против Кине и Русије теоријски неодрживи, историјски нетачни и политички лицемерни. Дакле, кинеску иницијативу за изградњу Заједнице судбине човечанства треба посматрати као цивилизацијски пројекат стварања новог отвореног интеграционог система међународних односа. У ствари, говоримо о развијању заједничког интереса за читаву светску заједницу. Ако Запад проблему светског развоја приступа кроз призму блоковског мишљења и сталне конфронтације са незападним државама, онда је принцип мира на кинески начин идеал Заједнице судбине човечанства, која се заснива на заједничком развоју и трајном миру.⁹⁸ Ако Запад посматра развој света кроз призму блоковског мишљења, кроз рат, онда Кина полази од чињенице да се стварање срећног људског света може постићи само заједничким интересом читавог човечанства, кроз изградњу Заједнице судбине човечанства.

Превела с руског Дајана Лазаревић

ЛИТЕРАТУРА

Беседы и суждения Конфуция. – СПб., 1999.

Ван И. Внешняя политика Китая вступает в новую эпоху / Ван И // Китай. – 2018. – № 1.

Ван Ивэй. Сближение Китая и России даст тройной стратегический эффект / Ван Ивэй // Китай. – 2014. – № 3.

⁹⁷ Мир настанет, когда победим // Стратегия России. – М., 2024. – № 1. Стр. 12.

⁹⁸ Тавровский, Юрий. Китай предлагает человечеству путь созидания и мира – создание сообщества единой судьбы человечества / Юрий Тавровский // – Китай. – 2018. – № 1. Стр. 7.

Виктория Никифорова. Появился инсайд о «договорняке» Китая и США // gia.ru/20231115-1909566142.html (дата доступа: 15.11.2023).

Делегация КПБ приняла участие в международном форуме партий в Пекине // Коммунист Беларуси. 15.12.2017.

Дмитрий Косырев. Китай нашел ахиллесову США // gia.ru (дата доступа: 9.04.2024).

Дмитрий Косырев. Американские финансисты напали на Китай и отступили // gia.ru/20240302/ (дата доступа: 9.04.2024).

Дмитрий Новиков: Мировое значение китайской модернизации будет неуклонно расти // kprf.ru (дата доступа: 22.03.2024).

Мир настанет, когда победим // Стратегия России. – М., 2024. – № 1.

Мэй Синьюй. Двери Китая будут распахиваться все шире / Мэй Синьюй // Китай. – 2017. – № 11.

О чем на самом деле «Искусство войны» // eksmo.ru (дата доступа: 20.03.2024).

Ржавый пояс забвения: как в США погибла тяжелая промышленность, а вместе с ней – десятки городов // m.fishki.net (дата доступа: 15.03.2024).

Си Цзиньпин. Совместно продвигать строительство «одного пояса и одного пути» / Си Цзиньпин // Китай. – 2017. – № 6.

Станченко, Лидия. Глобализация, но не та... / Лидия Станченко // Китай. – 2017. – № 5.

Тавровский, Юрий. Китай предлагает человечеству путь созидания и мира – создание сообщества единой судьбы человечества / Юрий Тавровский // Китай. – 2018. – № 1.

Тавровский, Юрий. Глобализм с китайской спецификой / Юрий Тавровский // Китай. – 2017. – № 10.

Фромм, Эрих. Иметь или быть? М., 1990.

Фу Ин. «Как Китай повлияет на мир?» / Фу Ин // Китай. – 2014. – № 2.

Хань Цинсян. Формирование сообщества единой судьбы человечества / Хань Цинсян // Китай. – 2017. – № 11.

Шостром, Эверетт. Анти-Карнеги, или Человек-манипулятор. – Минск, 1992.

Юэ Дайюнь Мир нуждается в «новой идее» Китая / Юэ Дайюнь // Китай. – 2013. – № 1.

WSJ: мир испытает второй «китайский шок» с обилием дешевых товаров // kommersant.ru/doc/6551613 (дата доступа: 5.03.2024).

Лев Криштапович

доктор философских наук, профессор
Белорусского государственного университета
культуры и искусств

КИТАЙ КАК ЛИДЕР МЕЖДУНАРОДНОЙ ИНТЕГРАЦИИ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ (К 75-летию со дня образования КНР)

Аннотация

Чтобы сохранить несправедливость международных отношений, которая зиждется на неокOLONиалистской политике бесплатного присвоения западными корпорациями природных и трудовых ресурсов незападного мира, США и Евросоюз стремятся противодействовать строительству Сообщества единой судьбы человечества путем культивирования всеобщего недоверия к политике Китая и России. В свое время Англия и Франция развязывали против Китая опиумные войны, травили китайцев наркотиками, грабили китайские ценности и это называли европейской цивилизацией, свободой торговли и европейской демократией. Китайцы же в западных странах, в отличие от европейцев в Китае, никого не грабят, никому не навязывают своих ценностей, а устраивают производства, организуют торговые предприятия, участвуют в инвестиционном сотрудничестве, тем самым решая проблему удовлетворения потребностей западных граждан.

Если Запад рассматривает развитие мира через призму блокового мышления, через войну, то Китай исходит из того, что создание счастливого человеческого мира может осуществляться только через общий интерес всего человечества, через строительство Сообщества единой судьбы человечества. В данной статье делается попытка взглянуть на современное блоковое разделение мира и возможность его решения в будущем через китайскую модель действий.

Ключевые слова: Китай, Россия, США, международная интеграция, блоковое разделение мира, Сообщество единой судьбы.